Díszlótakaró (jancsik) - előlap

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	52.1420.1.1
Készítés ideje:	1648
Készítés helye:	Isztambul
Jelzés:	a sarkokat díszítő kagyló formájú, aranyozott ezüstrátéteken IV. Mehmed török szultán (1648–1687) hitelesítő jegye (tugra) 1058/1648-as évszámmal
Anyag:	bőr; ezüst; selyembársony
Technika:	paszományszalaggal díszített; részben aranyozott
Méretek:	hosszúság: 66 cm szélesség: 64 cm

A ló szügyét is beborító török lótakaró-típus említésével – törökül *jandzsik* – a magyar nyelvű forrásokban *jancsik, jancsika* formában találkozunk a 17. század közepétől a 18. század elejéig. A *jancsik*ok formája, a csatokkal egymáshoz kapcsolható előrészük és két oldallapjuk, valamint díszítményük elrendezése a korabeli török lópáncélokat idézi. A védelmi funkcióját már elvesztő, vastagon párnázott és dúsan díszített jancsikok a magyar főúri reprezentáció részeként fontos szerepet töltöttek be a politikai események, továbbá az esküvők vagy temetések alkalmából rendezett ünnepi felvonulások alkalmával.

Az itt bemutatott *jancsik* érdekessége, hogy rátétes díszei közül a sarkokban lévő nagyméretű, aranyozott ezüst kagylómotívumok közepén IV. Mehmed török szultán (1648–1687) hitelesítő jegye (*tugra*) 1058/1648-as évszámmal olvasható. Hasonló, ugyancsak IV. Mehmed tugrájával jelzett darabokat őriz a karlsruhei Badisches Landesmuseum gyűjteménye (ld itt).

Az Esterházy inventáriumok 1685-ben 10 db (2 vörös, 2 meggyszín, 4 kék és 2 szederjes bársonyborítású) ezüst virágokkal vert *cafrag*ot 1693-ban 5 db, 1696-ban 9 db *jancsik*át, végül 1725-ben összesen 22 db *jancsik*ot említenek A szűkszavú leírások miatt egyikükkel sem tudjuk tárgyunkat azonosítani, de minden bizonnyal a 17. század második felében zajló török ellenes háborúk során kerülhetett Esterházy Pál gyűjteményébe.

Irodalom

- Pásztor Emese: *Spectacle and Splendour. Ottoman Masterpieces from the Museum of Applied Arts in Budapest*. Sharjah Museum of Islamic Civilization, Sharjah, 2016. - Cat. 18
- Szerk.: Pásztor Emese: *Az Esterházy-kincstár textíliái az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 46.
- Szerk.: Szilágyi András: *Esterházy-kincsek. Öt évszázad műalkotásai a hercegi gyűjteményből*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 36. (Pásztor Emese)
- Szerk.: Szilágyi András, Péter Márta: *Barokk és rokokó. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 2.11.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum